

НАУКОВИЙ ВИСНОВОК

щодо запиту народного депутата О.Г. Домбровського про доцільність внесення змін до ст. 33 ЦПК України щодо права суду із власної ініціативи або за клопотанням інших учасників судового процесу залучати належного відповідача в якості співвідповідачів

Вважаємо, що запропоновані зміни будуть суперечити основним засадам цивільного судочинства в Україні, у відповідності до яких суб'єкт (учасник) може виконувати свої функції. Ці засади забезпечують право на справедливий суд.

У відповідності до цих засад, а саме принципу диспозитивності (ст. 11 ЦПК України), тільки особа (носій) суб'єктивного права може ним розпоряджатися. Інші суб'єкти «чужим» суб'єктивним правом розпоряджатися не можуть. Зокрема, у ч. 2 ст. 11 ЦПК України передбачено, що особа, яка бере участь у справі, розпоряджається своїми правами щодо предмета спору на власний розсуд.

Надання суду зазначених повноважень – право з власної ініціативи залучати належного відповідача для участі у розгляді справи – змусить його здійснювати функції із доведення обставин, а це, у свою чергу, порушить принцип диспозитивності та створить умови для упередженості суду. Такі повноваження у силу дії цього принципу тим більше не можуть мати інші учасники. До них глава ІУ ЦПК України крім осіб, які беруть участь у справі, відносить також секретаря судового засідання, судового розпорядника, свідка, експерта, спеціаліста, перекладача та особу, яка надає правову допомогу.

Помилковими є твердження, що відсутність положення про повноваження суду з власної ініціативи залучати належного відповідача має «непоправні» наслідки – відмову у задоволенні позову. Воно не узгоджується із функціями суду, адже суд у відповідності до ч. 4 ст. 10 ЦПК України зобов'язаний роз'яснити особам, які беруть участь у справі, їх права та обов'язки, попереджує про наслідки вчинення або невчинення процесуальних дій та сприяє у здійсненні їхніх прав у випадках, встановлених цим законом. Це обов'язок суду, а не «надання консультацій», як стверджується у депутатському запиті.

А це означає, що у разі, якщо позивач не заявив клопотання про заміну первісного неналежного відповідача належним відповідачем (ч. 1 ст. 33 ЦПК України), суд на виконання свого обов'язку, передбаченого ч. 4 ст. 10 ЦПК України, зобов'язаний попередити його про правові наслідки. А саме, що буде ухвалиено рішення суду про відмову у задоволенні позову і повторне звернення з позовними вимогами до належного відповідача потягне за собою повторну сплату судових витрат: судового збору, витрат на надання правової допомоги та ін. Те ж саме стосується й співвідповідача.

Наголошуємо на тому, що тільки уповноважена особа (носій) суб'єктивного права вправі вирішувати, до кого пред'являти, а до кого не пред'являти позовні вимоги.

Стаття 24 ГПК України – це рудимент радянського права, який залишився ще з часів існування такого нормативного акта як Положення «Про порядок розгляду господарських спорів державними арбітражами», а тому ця норма не може бути використана як правова цінність.

З повагою,

**завідувач кафедри цивільного права та процесу
Львівського національного університету
імені Івана Франка,
доктор юридичних наук, професор**

В.М. Косак

**доцент кафедри цивільного права та процесу
кандидат юридичних наук, доцент**

Й.Г. Богдан

**доцент кафедри цивільного права та процесу
кандидат юридичних наук, доцент**

Ю.В. Навроцька

**доцент кафедри цивільного права та процесу
кандидат юридичних наук, доцент**

С.В. Сеник